

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2022

Рилєєв С.В.

*Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного інституту*

250

Окремі статистичні методи діагностики банкрутства суб'єктів господарювання.....

Содома Р. І., Дубинецька П.П.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

252

Контролінг як концепція управління діяльністю підприємства.....

Тютюнник С.В., Левченко З.М., Дугар Т.Є.

Полтавський державний аграрний університет

255

Обліково-аналітичне забезпечення логістичних витрат.....

Ходзицька В.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

258

Комунікація: глобальні принципи управлінського обліку.....

Хоренженко В.Д.

Науковий керівник – **Гайдаєнко О.М.**

Одеський національний економічний університет

260

Аналіз ділової активності ТОВ «Старобільський молокозавод».....

Цвілий С.М.

Національний університет «Запорізька політехніка»

263

Методи вимірювання показників економічної ефективності бізнесу туристичного підприємства.....

Шкапа В. Р.

Науковий керівник – **Руденко О. В.**

Державний університет економіки і технологій

266

Кредиторська заборгованість як джерело фінансових ресурсів підприємства.....

Яловега Л.В., Лега О.В., Прийдак Т.Б.

Полтавський державний аграрний університет

269

Підсобні (промислові) виробництва: особливості калькулювання.....

ОКРЕМІ СТАТИСТИЧНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах нестабільності національної економіки, викликаній спочатку пандемією COVID-19, а тепер ще й військовою агресією з сторони Російської Федерації, суттєво зростають ризики підприємницької діяльності, одним з яких виступає ризик неплатоспроможності, який може призвести до банкрутства суб'єктів господарювання.

Банкрутство – визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному Кодексом України з процедур банкрутства, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [1].

В системі оцінки кризових фінансових явищ виділяють такі основні групи методів діагностики банкрутства суб'єктів господарювання:

1. Статистичні методи (методи дискримінантного аналізу, аналіз умовної ймовірності, кластерний аналіз, моделі бінарного вибору (logit-моделі, probit-моделі)).

2. Методи штучного інтелекту (нейронні мережі, експертні системи, теорія нечітких множин, генетичні алгоритми, дерева рішень).

3. Теоретичні методи (балансова зміна, теорія кредитного ризику, теорія розорення гравця, ринкові моделі, макроекономічні моделі (теорія ендогенних величин, теорія екзогенних величин)) [2, с. 267].

4. Методи фінансового аналізу (горизонтальний, трендовий, вертикальний, коефіцієнтний, факторний, порівняльний аналіз).

Першим фінансовим аналітиком, який почав використовувати статистичні прийоми у поєднанні з фінансовими коефіцієнтами для прогнозування ймовірності настання банкрутства компаній, став У. Бівер.

До найбільш відомих та розповсюджених у західній практиці статистичних методів оцінки ймовірності банкрутства можна віднести моделі: Е. Альтмана (США, 1968 р. та 1983 р.), Р. Лиса (Великобританія, 1972 р.), Д. Чессера (США, 1974 р.), Р. Таффлера та Г. Тишоу (Великобританія, 1977 р.), Е. Альтмана, Р. Холдмена, П. Нараяна (США, 1977 р.) Г. Спрингейта (Канада, 1978 р.), Ж. Конана та М. Гольдера (Франція, 1979 р.), Дж. Фулмера (США, 1984 р.) тощо.

В Україні найбільш відома аналітична модель прогнозування банкрутства є шести факторна модель О.О. Терещенка (2003 р.). Крім цього, у напрямі проведення фінансового-економічного аналізу Наказами Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. та № 1361 від 26.10.2010 р. було затверджено Методичні рекомендації щодо виявлення ознак

неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства з наступними зміни до них відповідно.

Проте, жодна із зазначених моделей не забезпечує високу точність прогнозу. До основних недоліків зазначених моделей можна віднести:

1. Складність інтерпретації підсумкового значення.
2. Залежність точності розрахунків від вихідної формації.
3. Використання «ретро» інформації.
4. Відсутність динамічної інтерпретації зміни ймовірності настання банкрутства.
5. Переважно моделі були розроблені ще у минулому столітті, а економічна ситуація у світі постійно зазнає змін під впливом різноманітних факторів.

6. Засновані на аналізі лише економічних показників, які відображають фінансово-господарську діяльність підприємств.

7. Неврахування розмірів підприємства (мікро, мале, середнє, велике), галузевих (видів економічної діяльності), вітчизняних особливостей у сфері оподаткування, формування показників фінансової звітності тощо.

Отже виникає необхідність розробки нової або удосконалення існуючої моделі (методики) оцінки ймовірності настання банкрутства підприємств, яка б відзначалася легкою інтерпретацією та невілювала більшість недоліків.

При цьому методика повинна мати достатній рівень достовірності, що передбачає врахування життєвого циклу підприємства, використання специфічних показників з точки зору як галузевої приналежності, так і масштабів своєї діяльності.

Ефективна модель діагностики банкрутства має забезпечувати прогноз виникнення кризових фінансових явищ заздалегідь, ще до появи очевидних ознак. Такий підхід є особливо актуальним, оскільки життєві цикли багатьох підприємств в умовах ринкової та глобалізаційної економіки є нетривалими (приблизно п'ять років). Це, у свою чергу, обмежує у часі застосування антикризових стратегій. В умовах фінансово-економічної кризи підприємства, яка вже настала, реалізація цих стратегій може і само по собі призвести безпосередньо до банкрутства. Застосування релевантних методик прогнозування банкрутства повинно дозволити використовувати різноманітні антикризові стратегії заздалегідь, ще до настання фінансової кризи підприємства, що дозволить її уникнути або принаймні мінімізувати.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України з процедур банкрутства. Кодекс України № 2597-VIII від 18 жовт. 2018 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 23.03.2020)
2. Кобець С. П., Власенко Н. С. Підхід до систематизації методів діагностики ймовірності настання банкрутства підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 266–270.

